

Veszprémi Törvényszék mint másodfokú bíróság
2.Bf.977/2016/7. szám

A Veszprémi Törvényszék mint másodfokú bíróság a lopás büntette és más bűncselekmények miatt [REDACTED] és társai ellen indított büntetőügyben Veszprémben, a 2017. október 10. napján megtartott tanácsülésen meghozta a következő

v é g z é s t :

A törvényszék

a lopás büntette és más bűncselekmény miatt [REDACTED] és társai ellen folyó ügyben a **büntetőeljárást felfüggeszti** és az Alkotmánybíróság eljárását kezdeményezi.

A törvényszék az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. tv. 25. § (1) bekezdése alapján kezdeményezi egyedi normakontroll iránti eljárásban a 2017. évi XXIX. tv. 13. §-ával kiegészített a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. tv. 606/B. § (1) bek. c) pontja alaptörvény-ellenességének a megállapítását és a közzététel napjára visszamenőleges hatályú megsemmisítését, és jelen ügyben történő alkalmazásának a kizárását indítványozza.

A végzés ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s :

A Veszprémi Járásbíróság a 2016. november 14. napján kihirdetett 7.B.1197/2014/79. számú ítéletében bűnösnek mondta ki [REDACTED] I. rendű vádlottat 2 rb. lopás vétségének kísérletében mint társtettést, és garázdaság vétségében, [REDACTED] II. rendű vádlottat lopás vétségében és 2 rb. lopás vétségének kísérletében mint társtettést, [REDACTED] II. rendű vádlottat lopás büntetében, [REDACTED] V. rendű vádlottat lopás büntetében, [REDACTED] V. rendű vádlottat 2 rb. lopás büntetében, [REDACTED] VI. rendű vádlottat lopás büntetében, [REDACTED] VII. rendű vádlottat orgazdaság büntetében és [REDACTED] VIII. rendű vádlottat 2 rb. lopás vétségének kísérletében mint társtettést és ezért a járásbíróság [REDACTED] I. rendű vádlottat mint különös visszaesőt halmazati büntetésül 10 hónap börtönben letöltendő szabadságvesztés büntetésre és 2 év közügyektől eltiltásra, [REDACTED] II. rendű vádlottat mint különös visszaesőt halmazati büntetésül 1 év börtönben letöltendő szabadságvesztés büntetésre és 2 év közügyektől eltiltásra, [REDACTED] III. rendű vádlottat mint visszaesőt 1 év 10 hónap börtön fokozatú szabadságvesztés büntetésre és 3 év közügyektől eltiltásra, [REDACTED] IV. rendű vádlottat 1 év 10 hónap börtön fokozatú szabadságvesztés büntetésre és 3 év közügyektől eltiltásra, [REDACTED] V. rendű vádlottat mint többszörös visszaesőt 2 év 6 hónap fegyház fokozatú szabadságvesztés büntetésre és 4 év közügyektől eltiltásra, [REDACTED] VI. rendű vádlottat 1 év 6 hónap börtön fokozatú szabadságvesztés büntetésre és 3 év közügyektől eltiltásra, [REDACTED] VII. rendű vádlottat 100 napi tétel pénzbüntetésre és [REDACTED] VIII. rendű vádlottat 40 nap elzárás büntetésre ítélte.

A bíróság [REDACTED] VII. rendű vádlott esetében a pénzbüntetés 1 napi tételének összegét 2.000-Ft-ban állapította meg, és rendelkezett a pénzbüntetésnek meg nem fizetése esetén szabadságvesztés

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám: III/1989 - O/2017	
Érkezett: 2017 OKT 18.	
Példány: 1	Kezelőiroda: [REDACTED]
Melléklet: 2	

büntetésre történő átváltoztatásáról. Határozott a bíróság I-VI. rendű vádlottak esetében a feltételes szabadsággal kapcsolatosan, rendelkezett a fogvatartásban eltöltött időnek a szabadságvesztés büntetésbe történő beszámításáról, továbbá határozott vagyonelkobzásról, a lefoglalt bűnjelekkel kapcsolatosan és a bűnügyi költség viseléséről.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen egyrészt az ügyész jelentett be fellebbezést [redacted] II. rendű, [redacted] III. rendű, [redacted] IV. rendű, [redacted] V. rendű és [redacted] VI. rendű vádlottak terhére, másrészt fellebbezést jelentett be [redacted] II. rendű, [redacted] III. rendű, [redacted] IV. rendű, [redacted] V. rendű, [redacted] VI. rendű vádlott és védője, [redacted] II. rendű vádlott, valamint [redacted] ádlott és védője.

A Veszprémi Járásbíróság ítélete [redacted] I. rendű vádlott esetében első fokon jogerőre emelkedett.

Az elsőfokú ítélet ellen bejelentett fellebbezések folytán a másodfokú eljárás a Veszprémi Törvényszéken 2016. december 19. napjától Bf.977/2016. számon van folyamatban. A törvényszék ügyelosztási rendje szerint eljárni jogosult tanácsok közül az ügynek 2016. december 20. napján a 6.Bf. tanácsra történő szignálására került sor, majd átszignálás folytán az ügy 2017. január 9. napján a törvényszék 1.Bf. tanácsához és újabb átszignálás után 2017. június 7. napjától a törvényszék 2.Bf. tanácsához került az ügy. A törvényszék 2.Bf. tanácsának elnöke [redacted] a tanács tagjai pedig [redacted] és [redacted]

A nyomozás ideje alatt a Veszprémi Járásbíróság a 2.Bny.196/2014. számú ügyben [redacted] III. rendű, [redacted] V. rendű és [redacted] VI. rendű terheltek előzetes letartóztatását meghosszabbította, amely határozatot a Veszprémi Törvényszék mint másodfokú bíróság a 2014. május 20. napján kelt 2.Bnyf.100/2014/2. számú végzésével helybenhagyta.

A Veszprémi Járásbíróság a 2.Bny.260/2014. számú ügyben [redacted] III. rendű és [redacted] V. rendű terheltek előzetes letartóztatását meghosszabbította, amelyet fellebbezés folytán a Veszprémi Törvényszék 2.Bnyf.133/2014. számon bírált felül, és hagyta helyben a kényszerintézkedést meghosszabbító elsőfokú végzést.

A Veszprémi Járásbíróság 2.Bny.308/2014. számú ügyben [redacted] III. rendű és [redacted] VI. rendű terheltek előzetes letartóztatását meghosszabbította, amelyet a másodfokon eljáró Veszprémi Törvényszék a 2017. július 18. napján jogerőre emelkedett 2.Bnyf.158/2014/2. számú végzésével bíralt felül.

A fenti előzetes letartóztatást meghosszabbító végzések helybenhagyásakor a törvényszék a Büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (továbbiakban Be.) 131. § (3) bekezdése alapján járt el.

Másodfokon 2.Bnyf.100/2014. és a 2.Bnyf.133/2014. számú ügyben a bíróság [redacted] tanácselnök, [redacted] író és [redacted] bíró összetételű tanácsban járt el, míg a 2.Bnyf.158/2014. számú ügyben a tanács összetétele [redacted] írókból állt.

A Veszprémi Törvényszék 2. számú büntető fellebbviteli tanácsának elnöke [redacted] [redacted] [redacted] [redacted] [redacted] [redacted] [redacted] bírók, akik nyomozati szakban a kényszerintézkedést meghosszabbító határozatok felülbírálatában valamennyien részt vettek.

Az Alkotmánybíróság a 21/2016. (XI.30) AB határozatának a rendelkező része szerint:

„1. Az Alkotmánybíróság megállapítja: az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséből eredő alkotmányos követelmény a Büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. tv. 21. § (3) bek. a) pontjának alkalmazásakor, hogy a büntetőügy további elintézésében ne vegyen részt olyan bíró, aki az eljárás bármely korábbi szakaszában, így akár a nyomozás során bíróként járt el.

2. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a Kúria Bfv.I.588/2015/5. sorszámú ítélete alaptörvény-ellenes, ezért azt megsemmisíti.”

A 21/2016. (XI.30) Alkotmánybírósági határozatot követően a törvényalkotó az alkotmányos követelménynek megfelelően módosította a Be. 21. § (3) bekezdésének normaszövegét.

A törvényszék a másodfokú eljárás előkészítő szakaszában azt állapította meg, hogy az előtte folyamatban lévő egyedi ügyben, annak a másodfokú felülbírálatát során olyan jogszabályi rendelkezést kellene alkalmazni, amelynek az Alaptörvény-ellenességét észlelte.

A Be. 21. § (3) bekezdésének a) pontjában írtak szerint - a módosító 2017. évi XXIX. tv. hatályba lépésig, 2017. április 19. napjáig hatályosan - a bíróság további eljárásából ki van zárva, aki az ügyben nyomozási bíróként járt el. A Be. 207. § (1) bekezdése értelmében nyomozási bíró a törvényszék elnöke által kijelölt bíró. A tételes jog szoros és szűkítő értelmezésével a Kúria által is megerősítetten, a nyomozási bíró határozatainak a felülbírálatában résztvevő bíró nem minősül nyomozási bírónak, ezért az ügy érdemi elbírálásából nincs kizárva (Kúria Bfv.II.862/2013. számú döntése szerint).

Az Alkotmánybíróság 21/2016. (XI.30) határozata - nem osztva a kialakult bírói gyakorlat általi megszorító értelmezést - alkotmányos követelményt fogalmazott meg és a nyomozási bíró határozatának felülbírálatát végző, másodfokon eljáró bírakat is a Be. 21. § (3) bek. a) pontjában írt kizárási okkal érintettnek tekintette.

A Be.-t módosító 2017. évi XXIX. tv. 13. §-ában megfogalmazott átmeneti rendelkezések értelmében - az alkotmányos követelmény szerinti értelmezéssel ellentétben - a törvényszék olyan bíróinak kellene lefolytatni a másodfokú eljárást, akik az Alaptörvénynek megfelelő értelmezés szerint, kizárt bírók.

Az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. tv. (továbbiakban Abtv.) 25. §-ának (1) bekezdésére hivatkozással az Alkotmánybíróságnál eljárást kellett kezdeményeznie a törvényszéknek, mivel az előtte folyamatban lévő egyedi ügyben azt állapította meg, hogy olyan jogszabály - Be. 606/B. § (1) bek. c) pont - alapján kellene lefolytatnia a másodfokú eljárást, amelynek alkotmányellenességét észlelte.

Az Alkotmánybíróság 35/2011. (V.6.) számú határozatának rendelkező része szerint, amennyiben a bíró az előtte folyamatban lévő eljárás során alkalmazandó jog alkotmányellenességét észleli - az alkotmányellenes jogszabály mellőzésére vonatkozó hatáskör hiányában - ... köteles az Alkotmánybíróság eljárását kezdeményezni.

Az értelmezendő jogszabályok az alábbiak:

Magyarország Alaptörvénye (továbbiakban Alaptörvény) C Cikk (1) bek. „A Magyar Állam működése a hatalom megosztásának elvén alapszik”.

Alaptörvény XV. Cikk (1) bekezdése szerint „A törvény előtt mindenki egyenlő.”

Alaptörvény XXVIII. Cikk (1) bekezdése szerint „Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el”.

Alaptörvény 24. Cikk (1) bekezdés szerint „Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve”.

Alaptörvény 28. Cikk szerint „A bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. Az Alaptörvény és a jogszabályok értelmezésekor azt kell feltételezni, hogy a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgálnak”.

A Be. 11. § (1) bekezdése szerint

„A büntetőeljárást a cselekmény elbírálásakor hatályban lévő törvény szerint kell lefolytatni.”

A Be. 21. § (3) bek. a) pontjának 2017. április 19. napjáig hatályos szövege

„Az (1) bekezdésben szabályozott eseteken kívül

a) a bíróság további eljárásából ki van zárva, aki az ügyben nyomozási bíróként járt el,”

A Be. 21. § (3) bek. a) pontjának 2017. április 19. napjától (a 2017. évi XXIX. tv. 1. §-ával módosított) hatályos rendelkezése

„Az (1) bekezdésben szabályozott eseteken kívül

a) a vádemelést követően a bíróság további eljárásából ki van zárva, aki az ügyben a vádemelés előtt nyomozási bíróként vagy a nyomozási bíró határozata elleni fellebbezés tárgyában járt el,”

A 2017. évi XXIX. tv. 13. §-ával került beiktatásra a Büntetőeljárás Törvény rendelkezései közé az alábbi

„E törvénynek az egyes büntetőjogi tárgyú törvények módosításáról szóló 2017. évi XXIX. tv.-el megállapított 21. § (3) bek. a) pontját a folyamatban lévő eljárásokban és a jogerős ítélettel elbírált ügyek tekintetében alkalmazni kell azzal, hogy ...

c) e törvénynek az egyes büntetőjogi tárgyú törvények módosításáról szóló 2017. évi XXIX. tv. hatályba lépésének napját megelőző napon hatályban volt 131. § (3) bekezdése, 138. § (3) bekezdése, 142. § (4) bekezdése, illetve 486. §-a alapján az Ítéltábla tanácsának tagjaként eljáró bíró a 2016. november 30-án indult büntetőeljárások esetében minősül kizártnak.” (Be. 606/B. § (1) bek. c) pontja)

A Be. 606/B. § (1) bekezdés c) pontjának Alaptörvény-ellenessége a törvényszék tanácsának véleménye szerint a következők miatt állapítható meg:

Az Alkotmánybíróság 21/2016. (XI.30.) számú határozatában alkotmányos követelményt fogalmazott meg az Abtv. 46. § (3) bek. alapján;

„Az Alkotmánybíróság a jogszabály alkotmányossági vizsgálata eredményeképpen határozattal megállapíthatja azokat az alkotmányos követelményeket, amelyeknek a norma értelmezéseinek meg kell felelniük”.

Az Alkotmánybíróság 38/1993. (VI.11) AB határozat rendelkező részének 2. pontja szerint „Az Alkotmánybíróság a jogszabály alkotmányossági vizsgálata eredményeképpen határozattal megállapíthatja azokat az alkotmányos követelményeket, amelyeknek a norma értelmezéseinek meg kell felelniük.”. A jogalkotó ezt az alkotmánybírósági megállapítást emelte törvényerőre az Abtv. 46. §-ának (3) bekezdésében. Ennek következményeként pedig irányadónak kell tekinteni az alkotmányos követelmény fogalmának a kibontását is.

Az Alkotmánybíróság által egy alkotmányos követelmény kimondása meghatározza egy jogszabály vagy jogszabályi rendelkezés alkotmányos értelmezését, mert addig a rendes bíróság nem teheti félre az alkotmányos alapjogba ütközőnek tartott jogszabály vagy a jogszabály egyes rendelkezéseinek az alkalmazását. Ugyanakkor az Alaptörvény 26. Cikkének (1) bekezdése szerint a bírák csak a törvényeknek vannak alárendelve. A rendes bíróságoknak a tételes jogot alkalmazniuk kell, joguk van annak értelmezésére, ennek során azonban kötelesek azt az Alaptörvénnyel összhangban értelmezni. Az Alaptörvény és a jogszabályok közötti összeütközést azonban csak az Alkotmánybíróság oldhatja fel.

„A rendes bíróságok az Alaptörvény 28. Cikke szerint a már leírtaknak megfelelően kötelesek a jogszabályokat az Alaptörvénnyel összhangban értelmezni. Ha az Alkotmánybíróságnak még nincs autentikus alaptörvényi értelmezése, akkor megkísérelhetik ezt maguk pótolni (azzal persze, hogy a már leírtaknak megfelelően ez nem vezethet a jogszabályok félretételéhez). Ha viszont rendelkezésre áll az Alkotmánybíróság autentikus Alaptörvény értelmezése, akkor azt a rendes bíróságoknak az Alaptörvény 24. Cikk (1) bekezdése, illetve az Alkotmánybírósági törvény 39. §-a alapján követniük kell. Ha nem ezt teszik, vagyis az Alkotmánybíróság autentikus Alaptörvény értelmezését figyelmen kívül hagyják, akkor ez önmagában okot adhat ilyen rendes bírósági döntés alkotmánybírósági megsemmisítésére.” (3/2017. (II.21.) AB határozat párhuzamos indoklása szerint)

Az Alkotmánybíróságról szóló törvény 39. §-a szerint

(1) bek. E törvény eltérően nem rendelkezik az Alkotmánybíróság döntése mindenkre nézve kötelező.

(2) bek. Az Alkotmánybíróság döntése ellen jogorvoslatnak helye nincs.

A fentiek alapján pedig a Be. 606/B. § (1) bekezdés c) pontjának Alaptörvény-ellenességét csak az Alkotmánybíróság állapíthatja meg; amennyiben annak megsemmisítése nem indokolt, úgy a jogszabályhely alkotmányos értelmezését mondja ki az Alkotmánybíróság alkotmányos követelményként, amely a jogalkotói aktusig mindenki számára kötelező érvényű.

Amíg az Alkotmánybíróság a 34/2013. (XI.22.) számú határozat rendelkező részének 1. pontjában az alkotmányos követelményhez időbeli hatályt fűzött, addig a 21/2016. (XI.30.) AB határozat erről nem rendelkezett. Ennek hiányában pedig a határozat kihirdetésétől kell kötelező érvényűnek tekinteni az Alaptörvénynek megfelelő jogszabály értelmezést. Ezt támasztja alá az a körülmény is, hogy az Alkotmánybíróság határozatában egyidejűleg megsemmisítette a Kúria 2015. június 23. napján meghozott Bfv.I.588/2015/5. számú ítéletét, mivel a felülvizsgálat során eljáró bírói tanács egyik tagja korábban az eljárás nyomozati szakában a nyomozási bíró végzése ellen előterjesztett fellebbezés nyomán másodfokú döntést hozott a panaszos előzetes letartóztatásáról. Ebből és a határozat 45. bekezdésében írtakból az is következik, hogy az alkotmányos követelmény szerinti értelmezés a már jogerősen elbírált ügyekben is alkalmazandó, ha a támadott döntést a Kúria mint végső jogorvoslati fórum hozta. (Ebből az a további következtetés is levonható, hogyha a jogerős döntést alsóbb bíróság hozta a Be. 373. § (1) bekezdés II/b. pontjára figyelemmel rendkívüli jogorvoslat - felülvizsgálat - kezdeményezhető.) A 21/2016. (XI.30.) AB határozat rendelkező része szerint 2016. november 30. napjától minden olyan bíró ki van zárva a büntetőügy további elintézéséből, aki a nyomozás során bíróként járt el. A határozat indokolása szerint „az Alaptörvény 28. Cikk (1) bekezdésében foglalt pártatlanság követelménye tehát megkívánja, hogy a büntetőügy további elintézésében ne vegyen részt olyan bíró, aki az eljárás bármely korábbi szakaszában, így akár a nyomozás során bírói feladatokat látott el, ugyanis azzal szükségszerűen együtt jár a bizonyítékok bizonyos szintű, de mindenképpen előzetes értékelése. E körben nincs alapvető különbség a nyomozási bíró, az előzetes letartóztatás egy éven túli hosszabbításáról döntő egyes bíró, vagy az előzetes letartóztatás elrendelése, illetve meghosszabbítása tárgyában másodfokú döntést hozó tanács tagjainak feladatai között. Ebből fakadóan pedig a Be. 21. § (3) bekezdés a) pontjának szűkítő értelmezése sem lehet alkotmányosan megalapozott.”

Az Alkotmánybíróság a fenti határozatában az abban foglaltak szerint az alkotmányos követelmény megfogalmazásával készítette a jogalkotót az Alaptörvénynek megfelelő jogszabály-módosításra.

A jogalkotó 2017. április 19-i hatállyal a Be. 21. § (3) bek. a) pontjának normaszövegét módosította; és a Be. 11. §-a alapján 2017. április 19-étől kezdődő hatállyal azt alkalmazni is kell. Ezen törvényi rendelkezés folytán pedig a törvényszék jelen tanácsának a tagjai kizárt bírónak minősülnek.

A törvényalkotó azonban olyan átmeneti rendelkezést hozott a Be. 606/B. § (1) bekezdés c) pontjában foglaltak szerint, amely egyrészt ütközik a pártatlan bírósághoz, a tisztességes eljáráshoz való alkotmányos alapjoggal, másrészt sérti a törvény előtti egyenlőség alkotmányos elvét is.

Az átmeneti rendelkezések célja, hogy a folyamatban lévő ügyekben a jogalkalmazó számára egyértelművé tegyék, hogy a Be. 11. §-ával szemben az új törvényi rendelkezéseket nem kell nyomban alkalmazni.

A 2017. évi XXIX. törvényhez fűzött indokolás szerint „az átmeneti rendelkezések megalkotását lényegesen meghatározó körülmény, hogy a 21/2016. (XI.30.) AB határozat - ellentétben a már hivatkozott és hasonló tárgyú döntést megfogalmazó 34/2013. (XI.22.) AB határozattal - nem tartalmazza azt a megkötést, hogy az alkotmányos követelményt a határozat közzétételét követően

indult büntetőeljárásokban kell csak alkalmazni, továbbá meg is semmisítette a kifogásolt kúriai ítéletet. Mindezekre tekintettel kérdésessé vált a 21/2016. (XI.30.) AB határozatban kifejtett alkotmányos követelmény érvényesítésének az időbelisége, azaz, hogy ezt az új és a bíróságok által értelemszerűen az eddigi ítélkezés során nem követett alkotmányos követelményt mely időponttól kell alkalmazni, illetve az alkotmányos követelményt mely ítéletek esetében kell érvényesíteni. Az aggályt leginkább a 21/2016. (XI.30.) AB határozat kihirdetését követően a jogalkalmazásban tapasztalt jogértelmezési különbségekből fakadó bizonytalanság igazolta. Az alkotmányos követelmény érvényesítése érdekében a bírósági vezetők ugyanis megkezdték a folyamatban lévő összes ügy áttekintését és az érintett büntetőügyek átszignálását, egy konkrét büntetőügyben eljáró kis létszámú törvényszéken pedig a bírák kizártságukra hivatkozással más törvényszék kijelölését kérték az eljárás lefolytatására. Ez azonban az időszerűségi mutatók romlásával járhat, hiszen a hivatásos bíró személyének megváltozása maga után vonja az eljárás megismétlésének kötelezettségét, hiszen ennek megsértése feltétlen, tehát mérlegelést nem tűrő hatályon kívül helyezési ok.

A kiszámíthatóság és a jogbiztonság követelményére figyelemmel azonban az ügyek széles körét érintő kétség nem tartható fenn, ezért az Alkotmánybíróság által nyitva hagyott kérdést a jogalkotónak kell egyértelműen rendeznie. A rendelkezés a folyamatban lévő és - a módosítás specialitására tekintettel - a jogerősen lezárt ügyekre is tartalmaz átmeneti rendelkezéseket. Az AB törvény 43. és 45. §-ának rendelkezéseiből következően az Alkotmánybíróság határozatának ex tunc hatálya csak akkor van, ha az Alkotmánybíróság a határozatában Alaptörvénnyel ellentétes jogszabályt semmisít meg és egyúttal kifejezetten rendelkezik is arról, hogy ez a felül nem vizsgált bírói döntéseket is érinti. Miután az Alkotmánybíróság 21/2016. (XI.30.) AB határozatában nem rendelkezett Alaptörvény-ellenes jogszabályi rendelkezés megsemmisítéséről az ezen AB határozatban írt alkotmányos követelményeknek az AB határozat közzétételét követően meginduló eljárásokban kell érvényesülnie. Az említett két AB határozat közzététele napjára figyelemmel rendezi a törvény azt, hogy mely időponttól kezdődően kell kizártnak tekinteni a vádemelés utáni bírósági eljárásból a nyomozás során eljáró bírót és a folyamatban lévő ügyek tárgyában való döntéshozatal során eljáró tanácsokat.

Az Alaptörvény 28. Cikkében foglaltakra figyelemmel az átmeneti rendelkezés értelmezése során az ésszerűség és az időszerűség problematikájával szembesülünk. Az Alaptörvény XXVIII. Cikkének (1) bekezdése tartalmazza a pártatlan bírósághoz való alkotmányos jogot, de azt az alapvető jogot is, hogy a bíróság az ügyet ésszerű határidőn belül bírálja el. Felvetődik, hogy a jogalkotó a tisztességes eljárás összetevői közül kettőnek a konkurálását úgy oldotta fel, hogy az időszerűséget előtérbe helyezte a pártatlanság követelményével szemben. Az Alaptörvény XXIV. Cikkének (1) bekezdése szerint azonban, amikor alkotmányos alapjogok ütköznek, ennek feloldására csak az Alkotmánybíróság jogosult.

A törvényszék tanácsának a véleménye szerint az átmeneti rendelkezést tartalmazó jogi szabályozás nem felel meg a pártatlan bíráskodás objektív követelményének.

Az Alkotmánybíróság 21/2016. (XI.30.) számú határozatának 38. bekezdése a pártatlanság követelményének objektív értelmezési tartományát fejt ki, amelynek érvényesülését a 39. bekezdés szerint elsődlegesen az eljárási törvényben megfogalmazott kizárási szabályok garantálják. „38. bekezdés az Alaptörvény XXVIII. Cikk (1) bekezdése mindenkinek alapvető jogot biztosít ahhoz, hogy az ellene emelt vádról vagy valamely perben a jogairól vagy kötelezettségeiről a törvény által felállított független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson ésszerű határidőn belül döntsön. A tisztességes bírósági tárgyaláshoz való jog része a pártatlanság követelménye, amely az eljárásban résztvevő személyekkel szembeni előítélet-mentes, elfogulatlan eljárás

követelményét jelenti. A pártatlanság követelményének van egy szubjektív, a bíró magatartásában rejlő és egy objektív, a szabályozásban megnyilvánuló követelménye [36/2013. (XII.5.) AB határozat indoklás] 48]. A pártatlanság követelménye értelmében el kell kerülni minden olyan helyzetet, amely jogos kétséget kelt a bíró pártatlansága tekintetében. [3242/2012. (IX.28.) AB határozat indoklás] 13]. Az Alkotmánybíróság gyakorlata értelmében a törvény által felállított bíróság függetlensége és pártatlansága egy olyan általános jogelv, amely a legalapvetőbb emberi jogok közé tartozik [a 34/2013. (XI.22.) AB határozat indoklása] 25]. Független és pártatlan bíráskodás hiányában az egyéni jogok érvényesítése szenved csorbát. Mindebből következik, hogy a tisztességes bírósági tárgyalás követelményi rendszerének szerves részét alkotó függetlenség és pártatlanság a demokratikus jogállamokban feltétlen érvényesülést kívánó alkotmányos igényként jelentkezik. [34/2013. (XI.26.) AB határozat indoklás] 28], 7/2013. (III.1.) AB határozat indoklás] 24].”

Az Alkotmánybíróság által kimondottan, objektíven nem pártatlannak mutakozó bíró, az átmeneti szabályokat tartalmazó jogalkotói aktus következtében sem válik, még időlegesen sem pártatlannak, ezért a vádemelés utáni bírósági eljárásban csak kizárt bíróként vehet részt. A megsemmisíteni kért átmeneti szabály a törvény előtti egyenlőség, mint alkotmányos alapjog tükrében sérti a jogbiztonságot. Az Alkotmánybíróság által pártatlanságát veszített bíró nem tekinthető törvényes bírónak. Az átmeneti rendelkezések következményeként a folyamatban lévő büntetőügyekben a kizárással érintett bírók mégis eljárhatnak, azaz az állampolgároknak egyik ügyben van joga, a másik ügyben pedig nincs joga arra, hogy az ügyét a törvény által felállított pártatlan bíróság bírálja el, ezáltal a törvény előtti egyenlőség kiüresedik.

A pártatlanság objektív mércéje alapján a kizárt bíró által lefolytatott eljárásban az időszerűség követelményét értelemszerűen fel sem lehet vetni, az nem versenyezhet a tisztességes bírósági eljárás további ismérveivel, mert kizárt bíró semmilyen eljárási cselekményt nem végezhet, illetve az általa végzeteket meg nem történné kell tekinteni, azok joghatás kiváltására nem alkalmasak.

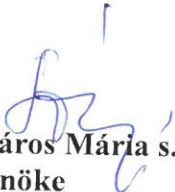
Az Alkotmánybíróság hatásköre az Alaptörvény XXIV. Cikk (2) bekezdés b) pontján, valamint az Alkotmánybíróságról szóló törvény 25. § (1) bekezdésén alapul, mely utóbbira hivatkozással kezdeményezte a törvényszék az egyedi normakontroll eljárást, amelynek célját megjelölte.

Az Alkotmánybíróságról szóló törvény 52. § (1/b) bekezdésében foglaltakra figyelemmel a kezdeményezés kifejezett indítványt tartalmaz a jogszabályi rendelkezés megsemmisítésére és a konkrét ügyben való alkalmazás kizárására, részletes indokolást arra, hogy a támadott normaszöveg miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel.

A törvényszék az előtte folyamatban lévő büntetőeljárást a Be. 266. § (1) bek. b) pontja alapján felfüggesztette az Alkotmánybíróság eljárásának kezdeményezése céljából.

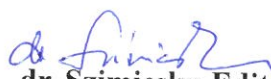
A végzés ellen fellebbezésnek helye nincs, Be. 307. § (2) bek.

Veszprém, 2017. október 10.

dr. Mészáros Mária s.k.
tanács elnöke

dr. Solymosi István s.k.
bíró

dr. Szimicsku Edit s.k.
bíró

